

128

DR. TH. ØSTREM

NEVROLOGI OG PSYKIATRI

OBSERVATORIEGT. 10 " TLF. 44 69 07 OSLO

Oslo - 2.

115339

Institut for Samtidshistorie,

Tostrupsgt. 29,

Oslo - 2.

Vedlagt tillater jeg mig aa oversende (i fotostatkopi
av brev til profesmor Magne Skodvin og med hans tillatelse) en
inmestegaaelse ~~XXXXXXXXXX~~ av fhv. raadmann Thv. Klaveness&s bok :
"Oslo kommunale sykehus i krigens tegn" - med korreksjon av dette
stoff, som bygger paa ukontrollerte, uvederheftige krigsrygter i
en opreven tid , hvor hertillands "al slags sprøit ble godtat, bare
det roste de dertil utsette og dadlet de andre " for aa citere
Lorentz Vogt fra disse aar .

Oslo 9/ 9 - 1972.

Th. Østrem.

Institut for Samtidshistorie,

Tostrupsgt. 29,

Oslo - 2.

Vedlagt tillater jeg mig aa oversende (i fotostatisk kopi
av brev til professor Magne Skodvin og med hans tillatelse) en
innsatsgaaelse ~~XXXXXXXXXXXX~~ av fhv. raadmann Thv. Klavenesss bok :
"Oslo kommunale sykehus i krigens tegn" - med korreksjon av dette
stoff, som bygger paa ukontrollerte, uvederheftige krigsrygter i
en opreven tid , hvor hertillands "al slags sprait ble godtat, bare
det roste de dertil utsette og dadlet de andre " for aa citere
Lorentz Vogt fra disseaar .

Oslo 9/ 9 - 1972.

Th. Østrem.

Dr. Th. Østrem
DR. TH. ØSTREM

NEVROLOGI OG PSYKIATRI

OBSERVATORIEGT. 10 " TLF. 44 69 07 - OSLO

Oslo 30/10 - 1957.

(Flak: 1-28)

Professor Magne Skodvin,
Historisk Institut,
Niels Henrik Abels vei 12,
O s l o . - 3.

Ad. Thv. Klaveness : " Oslo kommunale sykehus i krigens tegn."

Vedlagt oversendes Thv. Klaveness's rettelser til ovennævnte, hvilke bedes velvilligst innklebet i de eksemplarer, De eller Instituttet maatte ha av boken.

- Samtidig sendes fotokopi av korrespondansen med Hr.-adv. Rolf Arne Foss i den anledning : Brev fra mig av 24/6 og 12/9 - 1955 til advokaten, og dennes brev til Raadmand Klaveness av 8 juli 1955 og til dr. Th. Østrem av 8 november 1955.

- Likeledes følger utredning av 11/9 - 1955 om "Sykehusforholdene under okkupasjonen 1940 - 45".

Med hilsen

Th. Østrem

Th. Østrem.

~~XX~~

Flak: 1, 6

" Oslo kommunale sykehus i krigens tegn. "

Forfatterens rettelser :

Paa side 39 - 1ste avsnit,

- " - " 40 - linje 9-10 f. o.

- " - ⁴²~~42~~ - linje 1 i andet avsnit.

- " - 49 - 2det avsnit.

- " - 54 - øverst.

- " - 73 - nederst og side 74 øverst.

- " - 75 - sidste avsnit.

- " - 129 - sidste avsnit.

- " - 130 - øverst.

- " - 141 - nederst.

Se foran i boken,

Ad Raadmann Klaveness's bok: "Oslo kommunale sykehus i krigens tegn."

Raadmenn Klaveness's uhyrlige, generelle karakteristikk av mig savner ethvert grundlag. Og det finnes ikke engang i hans egen bok dækning for den. - De nevner i Deres skriv, at jeg faktisk har parafert endel dokumenter. Men slikt er jo ikke straffbart, likesom den parafferende ikke har ansvar for andet end skrivelsens korrekte gjevgivelse av conceptet. I Høiesterett ble jeg da ogsaa frikjennet for tiltalen i et slikt punkt (pkt.4.a)

Boken er efter fofatterens egne oplysninger blit til i London under krigen. Han har derover faat sine oplysninger fra hjemmefrontfolk og andre, som sendte sine mer og mindre paalidelige meldinger ad forskjellige kanal-er, hvorfra de kom frem i mer eller mindre forandret form. Forf. har efter hjemkomsten ikke brydd sig med aa korrigere disse meldinger, men utgit boken like før retssaken mot mig kom op. Han svigtet da ogsaa helt aktorat-et i retten. Og det var efter hans vidneprov, at lagmanden uttalte: "Ja, det er jo saa, at vi ikke edfæster i disse sakene" - hvortil De svarte: "Ja, og det tror jeg, er godt, Herr Lagmann." (Dommer?).

Klaveness maate vite, at de ofte svære anklager mot NS-folk i de dager underrettsforhandlingene ble redusert - hyppig til lite eller intet - hvorfor det ogsaa gjentagne ble skrevet i avisene om råsforholdet mellem anklagene med de svære beskyldninger og de "milde" dommer.

Klaveness's bok ligger naa tilsalgs overalt, ogsaa paa kristelige forlag, og kjøpes i stor utstrækning av de nyutdannede sykepleiersker som paa denne maate mener aa kunne komme ind i det sykehus's historæ, som de skal tjenestgjøre ved.

De som naa holder paa med aa skrive okkupasjonens historie, vil naturligvis maate benytte sig av de foreliggende kildeskrifter, som eksisterer paa de forskjellige omraader. For eller siden vil de naturligvis støte paa denne boken til Klaveness og - saalange den er uimotsagt - gaa ut fra, at anførselene der er korrekte.

Han maate kunnetilpligtes enten aa stanse salget, ~~medgimme de som ikke~~
~~kan faa de som vil ha det til billig tilsaegsnaed paa~~, eller aa bilagge
hvert eksemplar en korreksjon av visse punkter og ihvertfald den haar-
reisende karakteristikk av mig, som vel maa sies aa vare egnøt til aa
skade mit gode navn og rygte, saa langt som den blir kjennt.

Erbødigt

Th. Østrem

8 bilag.

Rettelse

i Klaveness: "Oslo Kommunale sykehus i krigens tegn," Cammermeyers Bog-
bøndels Forlag, 1947.

Ifølge senere indkomne opplysninger er nedensiterte
avsnit av nevnte bok ukorrekte:

ad.s.39.

"Særlig nedslaaende var det aa vite at landets øverste medisinalle sjef,
den mann som var sat inn i medisinaldirektørens sted, doktor Th. Østrem,
støttet NS-funksjonærenes trakassier mot sykehuset og direktør
Gjessing. Østrem skrev gjennom sin optræden et bedrøvelig blad av norsk
administrasjons historie. Sjælden eller aldrig har vel en norsk embets-
mann i nyere tid baaret sig saa ille ad mot en institusjon hvis tarv
han var sat til aa vareta. Følgen herav var at sykehusets virksomhet og
arbeidseffekt led enormt."

ad.s.40-linie 9-10 f.o.

"--som var et av Østrems betrodde redskaper på Dikemark."

ad.s.42-1.linie i kapitlet: Pleier Wassdahl. Pleier Fedje.

"Det varte ikke lenge før Wassdahl fik sin belønning for disiplinær-
bruddet."

ad.s.49-2.avsnit.

"Wassdahl var ikke tilfreds med den saaledes fastsatte ordning og fannt
villig gehør hos Østrem for ytterligere sjikanerier mot direktør Gjessing."

ad.s.54, øverst.

"Medisinaldirektøren, doktor Østrem, som ogsaa stod bak hirdbesøket på
sykehusraadmännens kontor 1.mai 1941, stillet sig derimot paa volds-
mændenes side og skrev en forvirret protest mot protestene."

ad.s.73 nederst og s. 74 øverst.

"Rollen som saadan var ham nok tildelt av partiet eller departementets
helseavdeling og omtalen av hans optræden tjener derfor til belysning av
saavel makthavernes innstilling til medmennesker og samfundets sosiale
institusjoner som av den innflytelse partiets daarligste elementer fik
anledning til aa øve. Den uro og uorden helseledelsen efter hendelsen
før ute aa dømme gjerne saa utvikle sig paa Dikemark, mens NS hadde makten
øbet den største ansvarsløshet ovenfor de sinnssyke."

ad.s.75-siste avsnit.

"Hordnes' høie forbindelser røber sig ogsaa deri at han endog vaaget aa
blande sig inn i administrasjonen av lægepersonalet."
Nedenfor i samme avsnit-1.4.f.n. "Og ganske riktig."

ad.s.129-siste avsnit.

"Ogsaa innenfor sykepleien grep naziordfører Jenssen og "medisinaldirek-
tør" Østrem leilighetsvis inn til skade for disiplin og orden og paa
tvers av sykehusenes og de sykes interesser."

ad.s.130-øverst.

"Medisinaldirektøren gjorde ogsaa forsøk paa aa forfuske den forskrevne
beamen for sykepleierskeelever."

ad.s. 141-nederst.

"Paabudet skyldtes visstnok en blamasje fra "medisinaldirektør" Østrem
og dennes sakkyndige dr. Høygaards side."

Det bekræftes, at ovenstaaende
erklæring er vedtatt av Thv.
Klaveness til indhefting i hans
bok "Oslo kommunale sykehus i
krigens tegn".

Thv. Klaveness (sign.)

Arne Klaveness

Rettelse

i Klaveness: "Oslo Kommunale sykehus i krigens tegn," Cammermeyers Bog-
handels Forlag, 1947.

Ifølge senere inkomne opplysninger er nedensiterte
avsnit av nevnte bok ukorrekte:

ad.s.39.

"Derlig nedslående var det aa vite at landets øverste medisinalle sjef,
en mann som var sat inn i medisinaldirektørens sted, doktor Th. Østrem,
støttet NS-funksjonærenes trakasserier mot sykehuset og direktør
Gjessing. Østrem skrev gjennom sin ekstraden et bedrøvelig blad av norsk
administrasjons historie. Sjelden eller aldrig har vel en norsk embets-
mann i nyere tid baaret sig saa ille ad mot en institusjon hvis tarv
han var sat til aa vareta. Følgen herav var at sykehusets virksomhet og
arbeidseffekt led enormt."

ad.s.40-linie 9-10 f.o.

"--som var et av Østrens betrodde redskaper på Dikemark."

ad.s.42-1.linie i kapitlet: Pleier Wassdahl. Pleier Fedje.

"Det varte ikke lenge før Wassdahl fikk sin belønning for disiplinær-
bruddet."

ad.s.49-2.avsnit.

"Wassdahl var ikke tilfreds med den saaledes fastsatte ordning og fannt
villig gehør hos Østrem for ytterligere sjikanerier mot direktør Gjessing

ad.s.54, øverst.

"Medisinaldirektøren, doktor Østrem, som ogsaa stod bak hirdbesøket på
sykehusraadmennens kontor 1.mai 1941, stilte sig derimot paa volds-
mændenes side og skrev en forvirret protest mot protestene."

ad.s.73 nederst og s. 74 øverst.

"Roller som saadan var ham nok tildelt av partiet eller departementets
helseavdeling og omtalen av hans optræden tjener derfor til belysning av
saavel makthavernes innstilling til medmennesker og samfundets sosiale
institusjoner som av den innflytelse partiets daarligste elementer fikk
ledning til aa øve. Den uro og uorden helseledelsen efter hendelsen
er ute aa dømme gjerne saa utvikle sig paa Dikemark, mens NS hadde makten
øbet den største ansvarsløshet ovenfor de sinnssyke."

ad.s.75-siste avsnit.

"Hordnes' høie forbindelser røber sig ogsaa deri at han endog vaaget aa
blande sig inn i administrasjonen av lægepersonalet."
Hedenfor i samme avsnit-1.4.f.n. "Og ganske riktig."

ad.s.129-siste avsnit.

"Ogsaa innenfor sykepleien grep nazioordfører Jenssen og "medisinaldirek-
tør" Østrem leilighetsvis inn til skade for disiplin og orden og paa
tværs av sykehusenes og de sykes interesser."

ad.s.130-øverst.

"Medisinaldirektøren gjorde ogsaa forsøk paa aa forfuske den forskrevne
eksamen for sykepleierskeelever."

ad.s. 141-nederst.

"Paa budet skyldtes visstnok en blamasje fra "medisinaldirektør" Østrem
paa dennes sakkyndige dr. Høygaards side."

Det bekreftes, at ovenstaaende
erklæring er vedtatt av Thv.
Klaveness til indhefting i hans
bok "Oslo kommunale sykehus i
krigens tegn".

Thv. Klaveness (sign.)

Lutherstiftelsens Bokhandel og Forlag A/S

Josef Daa

II

Høyesterettsadvokater

Harald Børresen og Rolf Arne Foss

M. N. S.

TELEFONER:

H.R.Advokat Børresen personlig 41 48 72
H.R.Advokat Foss personlig . . . 41 63 52
O.R.Sakfører Lysbakken 42 12 82
Kontoret 41 05 23

Oslo, den 22 juli 1955.

Hieronymus Heyerdahls gate 1, vær. 414
ved siden av Rådhuset.

R/SE

Rådmann Thv. Klaveness,
Ullevålsv. 45 b
O s l o .

Ad Oslo Kommunale Sykehus i Krigens Tegn.

Dr. Th. Østrem har henvendt seg til meg i anledning
den ontale De har gitt ham i Deres ovennevnte bok.
Således skriver De bl.a. side 39:

"Særlig nedslående var det å vite at landets øverste medisinske
sjef, den mann som var satt inn i medisinaldirektørens sted,
doktor Th. Østrem, støttet NS-funksjonærenes trakasseringer mot
sykehuset og direktør Gjessing. Østrem skrev gjennom sin opp-
trede et bedrøvelig blad av norsk administrasjons historie.
Sjelden eller aldri har vel en norsk embetsmann i nyere tid båret
seg så ille ad mot en institusjon hvis tarv han var satt til
å vareta. Følgen herav var at sykehusets virksomhet og arbeids-
effekt led enormt."

Også andre steder i Deres bok omtaler De dr.
Th. Østrem på en lite smigrende måte. Det fremgår imidlertid av
forordet i Deres bok at den er skrevet i 1943, men da den fremdeles
er tilsalgs i bokhandlene, må jeg protestere mot at Deres ukorrekte
ontale av dr. Østrem fremdeles fremlegges offentlig i bokform, til-
tross for at dr. Østrem 1. september 1948 ble frifunnet i Eidsivating
Lagmannsrett, nettopp for de punkter De angriper ham.
Jeg tillater meg i den forbindelse å nevne at dr. Østrem nettopp ble
frifunnet for tiltalens punkt 4 C, som gjaldt medvirkning til av-
skjedigelse av Dem, forstanderinne Rimestad og forstanderinne
Helgestad ved Rikshospitalet. Likoledes ble han frifunnet for punkt
4 E i tiltalen som gjaldt at han skulle ha ansatt Wassdahl ved
Dikemark asyl, hvilket ledet til overlage Gjessings arrestasjon.

Nettopp dette siste punkt som De angriper dr. Østren sterkest for, er han altså frifunnet for.

Jeg tillater meg også å nevne at dr. Østren ble frifunnet for tiltalens punkt 4 E, om at han skulle ha arbeidet for at medisinske gaver fra USA til Norge istedenfor skulle sendes til Finland, hvilket gjorde at gaven bortfalt.

Jeg finner også grunn til å nevne at retten i formlidende retning tok

"hensyn til at tiltalte i stillingen som medisinaldirektor i det store og hele synes å ha opptrådt saklig, og til at han utvilsomt har næret en oppriktig og sterk interesse for folkehelsen, hvis fremme han har arbeidet ivrig for.

Videre er tatt hensyn til at han aldri synes å ha søkt egen fordel, ihvertfall ikke økonomisk. Det er også lagt vekt på at han ved flere anledninger har vist seg hjelpsom, bl.a. ved å søke å få frigitt politiske fanger, og ved å få satt igjennom at leger og farmasøyter ikke skulle tas som gisler.

Det kan også nevnes at han søkte å unngå tyskerne og privat ikke hadde omgang med dem".

Til Deres orientering tillater jeg meg også å fremlegge noen erklæringer fra dr. Østrens sak:

- 1) Erklæring fra Kai Bull 7/8-1947 angående forstanderinne Agnes Rimstad.
- 2) Erklæring av 15/5-1947 fra E. Kahrs Buddé angående rådmann Klaveness og forstanderinne Rimstad.
- 3) Erklæring av 28/7-1947 fra Harald Scholberg angående rådmann Klaveness og forstanderinne Rimstad.
- 4) Erklæring av 8/8-1947 fra Hilmar Krag Wehn angående rådmann Klaveness og forstanderinne Rimstad.

Det må etter det her anførte være klart at De ikke har noen dekning for det ovenfor anførte sitat, angående direktor Gjessing.

(5)

Det må videre være klart at hva De anfører side 49 angående Wassdahl og direktør Gjessing ikke er korrekt:

"Wassdahl var ikke tilfreds med den således fastsatte ordning og fant villig gehør hos Østrem for ytterligere sjikanørier mot direktør Gjessing."

Deres omtale av dr. Østrem på side 129 må også sies å være ukorrekt:

"Også innenfor sykepleien grep naziordfører Jenssen og "medisinaldirektør" Østrem leilighetsvis inn til skade for disiplin og orden og på tvers av sykehusenes og de sykes interesser."

Dr. Østrem er dessverre først nylig blitt oppmerksom på Deres bok. På et tidligere tidspunkt ville han ansett det nødvendig å få de ovenfor anførte avsnitt i Deres bok mortifisert. I betraktning av den lange tid som er forløpet, foretrekker jeg imidlertid heller å henstille til Dem å vedlegge det nåværende opplag av Deres bok en meddelelse om at den her nevnte omtale av dr. Østrem er ukorrekt.

Jeg går også ut fra at de nevnte avsnitt blir strøket i et eventuelt nytt opplag av Deres bok. Selv om boken kanskje ikke lenger selges i noe større antall, er det meget uheldig for dr. Østrens gode navn og rykte at Deres bok, som står som en oppslagsbok for Oslo Kommunale Sykehus i okkupasjonstiden, inneholder åpenbare feilkilder som dr. Østrem er frifunnet for i lagmannsretten.

E r b ø d i g s t